

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő: Rudnyánszky Gyula	Kiadó laptulajdonos: László József.	Egyesszám ára 4 fillér.	
Magyarországon: Negyedévre	3 korona.			Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.	
Egészévre	12 "				
Vidékire Negyedévre	5 "				
Egészévre	20 "				

1848.

Letargiába esett a nemzet a szabadságharc leveretése után. Husz esztendeig tartó álomból kellett felébreszteni a magyart s a husvéti cikk hajnalhasító tartalma kölcsönös egyetértést hozott a király és a nemzet közé. Létrejött a kiegyezés a jogfolytonosság alapján, a szabadságharc vívmányai érvényesültek az 1867. évi törvényekben, ám a nemzet nagy száműzöttje ebben megnyugodni nem tudott s maradtak hűvei az országban is, akik nem tudták felejtetni a multat s az elszenvedett keservekért, a hatvanhét megsemmisítésében kerestek vigasztalást.

A negyvennyolc, harminchét esztendeig örökös harcban állott a hatvanhéttel és ime, elkövetkezett az idő, mely megérleli az eszményeket. Ma már megértik a tulajdonosok, hogy Kossuth Lajos szent hagyományait Deák Ferenc nagy alkotásaiban kell és lehet valóra váltani és Tisza István gróf a kormányelnöki székből hirdeti, hogy mindaz, ami örök érvényű és örök lényeges nagyalkotás az 1847-ban megalkotottakban van, az egész magyar nemzet alkotása és mindahoz ma is egyenlő honszereléssel és hűséggel kell pártkülönbség nélkül minden magyar embernek ragaszkodnia.

S amikor a hatvanhetes alapon álló kormányelnök így nyilatkozik a negyvennyolcra, az ismert reakciónárius tábornak minden épkézláb embere a negyvennyolcas magyarok között bujkál, ravasz és furfangos cselszövényekkel hálózza körül a függetlenek zászlaját, fondorkodó elméletekkel megejtí a nemzet egyenes gondolkodását, kiárendált lelkiismeretű kolompóssokkal megszedíti a becsületben megöszült honfiakat és megvásárolja, leköti őket annak a gondolatnak, hogy a negyvennyolc már túlhaladott álláspont és a hatvanhétnek éppen a szabadelvűpárt volna legnagyobb ellensége.

Veszélybe sodorták az 1848 által megalkotott parlamentárizmusnak, az alkotmányosságnak lényegét és amikor kockán forog a szabadságharc legfontosabb, mondhatnánk alapvető vívmánya, akkor a negyvennyolcas tábor ott vergődik tehetetlenül a reakciónáriusok hálójában és mintha csak megvolna bennülva minden tettereje, nem képes talpra állani, hogy a negyvennyolcas alkotások védelmét s e védelemmel járó nehéz kötelességét teljesítse.

Hiszen úgy igaz: a szabadelvűpárt és a függetlenségipárt politikai programja éles és alig áthidalható ellen-

tétekkel van egymástól elkülönítve. Amikor ezeknek az ellentéteknek egymással való küzdelméről van szó, megértjük a harcnak elszántságát, a merev ellentállás indokoltságát, de még ilyenkor is tiszteletben tartjuk mindig az ősi hagyományokhoz való ragaszkodást mi, akik minden alkalommal kifejeztük itt, a Szegedi Híradó hasábjain is, hogy azok a hagyományok a nemzet hagyományai, nem egy pártnak vagy frakciónak öröksége. Soha egy pillanatra sem tévesztjük szem elől azt az elvet, hogy nem szabad megölni a nemzet lelkében a függetlenségre való törekvést, mert ez a törekvés képezi alapját annak a politikai programnak is, melyet nekünk a haza bőlese teremtett s melynek éppen ezért vagyunk rendíthetetlen követői.

A magyar nemzet politikai gondolkozása történelmi jelentőségű fordulóhoz jutott. Az a nagy megrázkódtatás, melyet a nemzeti követelményekért való küzdelem az országban felidézett, kezdi már megérlelni a politikai józanág gyümölcsét. Az a sötétség, mely még Bánffy Dezső bárónak azt tanácsolta, hogy bujdossék el a Kossuth Lajos koporsója előtt, oszladozik és mindjobban közelg a viradat, melyben király és nemzet egyaránt meglátják azt a kölcsönös alapot, melyre ha elhelyezkedhetnek, mindenviharral szembe szállniok könnyű lehet. Közeledünk a kibontakozáshoz, melyben valósulnak a nemzet vágyai, melyben feltámad a Deák Ferenc látnoki szelleme.

Soha senki félre nem magyarázta azokat a nagy nemzeti célokat, melyek a részünkre megteremtett közjogi alap fundamentumát képezik. Akik romboló erővel támadják, azok is e nagy célok fejlődésének, fejlesztési munkájának rohamosabb tempóban való kiépítését követelik. Eltérnek a kölcsönös megértés hagyományos elvétől; kényszerítő eszközökkel, erőszakos fegyverekkel s az ellentállásnak minden fortélyával óhajtkák kiszélesíteni a nemzet jogait, a jogokat, melyek éppen jogosságuknál fogva nem tűrik meg a kényszerítő eszközöket és éppen, mert ezeket az eszközöket alkalmazzák, a legnagyobb mértékben akadályozzák meg a nemzeti jogok érvényesülését.

A nemzet jogai ezerféleképpen vannak biztosítva. A magyarnak nemzeti jogokat követelni botorság. Miért követelni azt, ami a miénk? Kítől követeljük mi a magunkét? Az egész minden, amiből gravameneket követelünk, annyi csupán, hogy megalko-

tott törvényeinket úgy alkalmazzuk-e jövőre is, mint eddig alkalmaztuk, avagy az alkalmazás módjain milyen változtatásokat tegyünk? Magát a törvényt vagy éppen a jogot változtatni ki kívánja vajjon?

Az, amit nemzeti követelményeknek nevezünk, valójában nem egyebek, mint — megengedjük — fontos formai kérdések, olyanok, melyeket a nemzet és a korona kölcsönös egyetértéssel, a nemzet általános megnyugvására elintézhetnek, de kényszerítő eszközök alkalmazásával a legkevésbé valósíthatók meg úgy, hogy azokból se a nemzetre, se a koronára sérelem ne háruljon.

Pedig ezeket a kérdéseket minden sérelmes következmény elkerülésével kell elintézni és Tisza István gróf, aki már eddig elintézte a követelmények tulnyomó részét, el fogja intézni minden részletében.

Politikai hírek.

A szabadelvűpárt értekezlete. Budapestről sürgönyzik, hogy ma este 7 órakor a szabadelvűpárt értekezletet tartott, a melyen a Ház alakításáról döntött: megalapította, hogy a két alelnöki állásra ismét Feilitseh Artur bárót és Jakabffy Imrét kändidálja.

Az ellenzék kudarca. Az ellenzék a tegnap Pozsonyban elért csufos kudarc igen lehangolta. Nemcsak a szocialisták tüntetése bántja őket, hanem az is, hogy a gyűlésről az intelligens polgárság teljesen távol tartotta magát. Egy ellenzéki képviselő, ki részt vett a pozsonyi gyűlésen ma kijelentette őszintén a Kossuth pártkörben, hogy módfelett bántja az ellenzék a pozsonyi kudarc.

Ellenzék a mai képviselőházi ülésen. Az egyesült ellenzék — mint tudósítónk jelenti — a tegnap este tartott értekezletén elhatározta, hogy tagjainak magatartására, melyet a mai ülésen követnek, nem szab irányt. Mindenki szabad folyást engedhet jogos elkeseredésének. A mai ülésen testületileg meg fognak jelenni.

A vezérek tanácskoztak. Budapestről táviratozzák: Andrassy Gyula gróf meglátogatta Kossuth Ferencet lakásán, kinél Bánffy, Apponyi és az ellenzéki vezérő bizottság tagjai szintén megjelentek. Harmadfél óráig tanácskoztak, melynek tárgyról semmi hír sem szivárgott ki.

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 12.

A nemzet megnyilatkozott, holnap a parlament beszél. Az akció innen is, túlra is befejezést nyert. A mérleget megvonhatjuk. A kormány mellett nyilatkozott egy egész sereg megyei törvényhatóság, közöttük az ellenzéknek elősmert Pestvármegye is, egy egész sereg városi törvényhatóság és községi képviselőtestület, egy egész sereg ipar és kereskedelmi kamara, egész sereg pénzintézet és az ország valamennyi szabad-elpártja. A szövetkezett ellenzék mellett pedig csupán az ellenzéki kerület és szöványoson néhány hivatalos testület is. Oda-künn az országban tehát a mérleg a kormány álláspontja felé billent és Tisza István gróf ügyét az országban megnyerte, illetve Tisza István gróf megnyerte ügyének az országot.

Holnap tehát ismét megnyílnak az országkapui. Egyes lapok a legképtelenebb kombinációba boesájtkoznak a holnap első ülés lefolyásáról. Ezzel szemben utalunk arra, hogy erre biztos propontikont felállítani nem lehet mindaddig, amíg az ellenzék taktikája nem ismeretes, már pedig az ellenzék vezetői csak holnap közlik a közlegénységgel, hogy milyen tervben állapódtak meg.

A szövetkezett ellenzék tagjai már kora reggel gyülekeztek a Kossuth-párt helyiségében. Sorra érkeztek meg: *Kossuth* Ferenc, *Apponyi* Albert gróf, *Polónyi* Géza, *Rakovszky* István majd pedig a többiek. — Értekezlet azonban nem volt, csupán eszmecsere, amelyben abban állapódtak meg, hogy a szövetkezett ellenzék ma este hat órákor teljes értekezletet tart.

A képviselőházban a holnap ülésre minden előkészületet megtettek. Az ülésen mindvégig *Percel* Dezső fog elnökölni, de

jelen lesz a két alelnök *Feilitseh* Arthur báró és *Jakabffy* Imre is. A közönség körében óriási az érdeklődés a holnap ülés iránt. Százával zárandokolnak az emberek az országház palotájához jegyért, de hiába, mert a jegyek már a múlt héten utolsó szálíg elfogytak, dacára annak, hogy kétszáz rendkívüli jegyet is kibocsájtottak. — A holnap ülésre az újságírókat is csak igazolvány ellenében boesájtják be, a mi igen helyes intézkedés, mert eddig a leghivatlanabb elemek lepték el úgy a folyosót, valamint az újságírók páholyait is.

Az országgyűlés negyedik ülészakát egybehívó királyi kézirat a hivatalos lap holnap, keddi számában jelenik meg és holnap kerül felolvasásra a képviselőházban. És az is lesz a holnap ülés első tárgya, majd pedig a szerdai nap napirendjének megállapítására kerül a sor, a mi ha nincs, a Ház alakulása nem lehet.

Egyház és iskola.

Főjegyző választás. A tiszántuli ev. ref. egyházkerület főjegyzői tiszte *Zsigmond Sándor* lemondásával megüresedett és csak ideiglenesen töltötték be. A püspök, mint jeleztük kitézte a választás hatánapját. A szavazatok beadását a debreceni egyház kezdte meg, mely a maga tíz szavazatát *Dicsőffi József* lelkészre adta.

Protestáns estély. Szép közönség töltötte be vasárnap este a főiskola dísztermét, hol a hittanhallgatók tartották tizenharmadik protestáns estélyüket. A sikerülten összeállított műsor első száma a főiskolai ének-kar szép énekszáma volt, mit *Jánosi Zoltán* lelkész az Isten országáról szóló szabadelőadása követett. A szép előadást a közönség bő tapssal jutalmazta. *Poosch Margit* kiváló zongorajátéka után *Peley József* hittan-hallgató szavalta el nagy hatással *Várady Antalnak* *Az Ur ítéle* című melodramáját. A szép szavalatot zongorán *Ujváry Ilona*, harmóniumon pedig *Alföldy Béla* tanító kísérte. A tanítóképző intézet vonós zenekara következett ezután *Erkel Hunyadi Lászlójának* nyitányával, mire *Zoltai Lajos* városi levél-

táros tartott nagy képzettségre, mély tudásra valló felolvasást a Debreceni Bibliáról. Valóságos tapsvihar jutalmazta *Bartha Bertát*, ki *Fejes Istvánnak* *Jézus a tengeren* című költeményét szavalta el ügyesen és szép organummal. Ezután kedves hangú leánykák és jól hegedülő tanítóképzőbeli hallgatók egész csapata helyezkedett el az emelvényen. A kedves, kis csapat nagy precizitással adta elő az *Iphigluia Tauriszban* című opera IV. felvonásának második jelenetéből a Himnuszt. A szép ének és zeneszám *Alföldy Béla* tanító érdeme, melyet a szépen sikerült, vallásos estély közönsége fejezett be.

A felső keresk. iskola érettségi pót-vizsgái a jövő héten folynak le. A kereskedelmi miniszter e vizsgákhoz *Szavay* kamarai titkárt küldte ki biztosul.

Sir Randolph Balfour a magyar helyzetről.

Szaloniki december 12.

A szaloniki-i angol főkonzulátus *Sir Randolph Balfour* tiszteletére lunch-öt adott, a melyen alkalmam volt az angol miniszterelnök öcsésével a magyar viszonyokról beszélgetni. Arra a kérdésemre, hogy ő excellenciája ismeri-e a magyar földet, a következő meglepő választ kaptam:

— Azt az időt, a melyet a gömőri vadászaton s a Tátrában töltöttem, élttem legszebb napjai közé számítom. Valahányszor magyar embert látok, fájdalmas emlékezéssel gondolok vissza az önök nagy barátjára, az elhunyt trónörökösre, a kivel volt szerencsém együtt vadászgatni. Tisztelettel hajtjuk meg a zászlót a vendégszerető lovas magyar nemzet előtt, esodálván mesés haladását. Önök fővárosunkkal, a szép Budapesttel messze túlhaladták Bécsét. Kár, hogy önök annyira elhanyagolják azt a kötelességet, hogy a külfölddel megismertessék szép fővárosukat.

Köszönettel adózva *Balfournak* elismerő szavaiért, kérdést intéztem hozzája, vajjon tudomása van-e a mostani politikai helyzetünkről. A következő választ nyertem:

— Reszelőt akarok venni, köaönséges öt hüvelykes reszelőt — szölt természetes hangon *Sothern*.

— Tessék.

A komikus átvette a reszelőt, a segéd pedig tágranyilt szemmel nézett reá, nem tudván már most: kettőjük közül ki van megbolondulva?

Csak hogy nem minden szórakozottság szokott ilyen jól sikerülni. Volt már nem egy eset, hogy életével lakolt a szórakozott ember.

Diokles a szirakuzabelieknek halálbüntetés mellett megtiltotta, a piacon fegyverrel megjelenjenek, de szórakozottságában megfeledkezett parancsáról, s ő maga ment fegyverben a piacra. S mikor saját rendeletének áthágására egyik polgártárs figyelmeztette, a halálbüntetést önmagán végrehajtotta, tulajdon kardjába dőlt.

Arra is volt már eset, hogy a szórakozottság más ember életébe került.

Egy baka halálra volt ítélve, de kivégzés előestélyén kegyelmet kapott s az erről szóló okmányt egy őrnagynak — gyors elintézés végett — kézbesítették. Csak hogy az őrnagy roppant szórakozott ember volt.

A laktanya szomszédságában még az igazak álmát aludta, mikor hirtelen dobpergés riasztja föl álmából. Kérdésére, hogy mi történik, a fogadós elmondja, hogy a kaszárnyában valami szegény tatárt akasztanak,

— Hiszen tarsolyomban van a kegyelmezés! — hüledezett az őrnagy, de mire ő ágyából föltápáskodott és a laktanyába

eammagott, a szegény baka lelke már jókora utat megtett a másvilágra.

A szórakozottság legközönségesebb nevei, mikor az ember pápaszemét, tollát, pipáját keresi, holott pápaszeme az orrán, vagy homlokára van fölesusztatva, tolla a fülemellett, pipája pedig agyarái között.

Az sem ritka eset — főleg tudósokkal és spekulánsokkal szokott megtörténni — hogy gondosan megszerkesztett irományokat porzó helyett tintával szárogatják. De lássuk a szórakozottságnak néhány eklatáns példáját.

Ki ne hallotta volna hírét pár éve elhunyt nagy tudósunknak, *Brassay Sámuelnek*? Ő volt csak a szórakozott ember...

A tóparton sétaközben fogott egy gyönyörű nagy kecskebékát, s mint tudóshoz illik, vérkeringését kezdte tanulmányozni. Egyik kezében a béka, másik kezében értékes aranyórája.

Mikor a tudományos művelettel készen volt, szórakozottságában *Brassay* bácsi aranyóráját a tóba dobta, a kecske békát pedig — annak rendje és módja szerint — a mellényzsebébe csuszattatta.

Gyászos tévedését csak otthon vette észre s jó esomé pénzébe került, míg óráját a tó mocsarából kikotortatta.

A tudósok tehát nemesak szegények, de szórakozottak is.

Busch professzor, mikor magyarázat közben valamely munkáért a könyvtárba ment, tanítványai várhattak reá, akár itéletnapig, mert aki bizonyosan nem tért vissza,

A szórakozott ember.

Sothern angol komikus szórakozottságában véletlenül betévedt egy vaskereskedésbe. De nem azért volt komikus, hogy azonnal föl ne találja magát.

Itt eljárszunk egy kis tréfát, gondolta magában.

— Kérem *Maculaynak* Anglia története című munkáját — szölt komoly bari-tonján *Sothern*,

— Ez kérem, vaskereskedés, nem könyvkereskedés — felelt a segéd.

— Lehet bőrbe vagy vászonba kötve, nekem mindegy — folytatta a komikus, magát süketnek téve.

— De hisz ez nem könyvkereskedés! — szölt erősebb hangon a segéd.

— Nagyon helyes — toldotta *Sothern* angyali nyugalommal — csak esomagolja be szépen és küldje a lakásomra.

— De nincs nálunk semmiféle könyv! — bömbölte a fülebe a türelmetlen segéd.

— Csak szépen, gondosan esomagolja be, mint ha az édesannyjának küldené — replikázott a komikus.

— De mondom, hogy nem tartunk könyveket! orditá a segéd oly hangon, hogy gyöngébb dohártya ezer darabra szakadozott volna.

— No jó, hát várok, mig elhozza — vélekedett *Sothern* a legártatlanabb arccal.

A kétségbeesett segéd a gazdájához futott s elpanaszolta, hogy valami örült van az üzletben.

A kíváncsi gazda azonnal az üzletébe siet:

— Mi tetszik, uram?

— Utazásom közben ugyan a esendet keresem s üdülésem napjaiban irtózom a politikától, de a magyar nemzet iránti simpatia arra készit, hogy igaz, őszinte nyilatkozatot tegyek. Önöknek tehetséges, erélyes kormányelnökük van. Személyesen csak atyját volt szerencsém ismerni, de a mennyire a tudósítások s táviratok alapján itélni lehet, az ország első hivatalnokával meg lehetnek elégedve. Hazafias szempontok vezetnek, becsületes politikusi s hazáját tiszta szívvel szolgálja.

Van-e tudomása Excellenciának a parlamentünkben legutóbb történt eseményekről? — kérdeztem.

— Van! Ugyan nem szívesen nyilatkozom idegen viszonyokról, mert felfogásom inkább egyéni, mint általános, de nem zárkozhatom el annak kijelentése elől, hogy a parlamenti ellenzék működése megbénítja a nemzet, az ország életerejét, mesterséges felhőkkel árasztja el az ország láthatárát, melyek elsötétítik a napot. Ellenzékük nagyrésze tehetséges, felvilágosodott férfiakból áll s ezek politikai magatartását másképp nem magyarázhatjuk, mint hogy fékevesztet indulat hatása alatt állanak, a nélkül, hogy a jövő perspektíváját tekintenek, mely ily viszonyok között legalább is vészjelző.

Ausztria-Magyarországnak nagy a tekintélye, hadseregét ma már a németekével egysorba helyezik, viszonyaik konszolidáltak, Ausztria-Magyarország a szó szoros értelmében vett nagyhatalom! Vajjon mi célja van tehát a szeparatizmus törekvéseknek? Inter duos litigantes tertius gaudet! Ennek az állapotnak csakis az önk ellenségei örülnek. Vajjon megállhat-e önmagában Ausztria-Magyarország nélkül, vagy megfordítva? Vajjon nem eléggé intó példa-e Lengyelország sorsa? Két évvel ezelőtt Pétervárott lévén, egy már időközben elhunyt előkelő orosz államférfiú nevetve mutatott a Journal de St.-Petersbourg egy példányára, mely egyidőben hozta a magyar és osztrák parlamentekben történt és szeparatizmus

hajlamokból eredő lármás jelenetek leírását. Tehát józanság! Legyen az ellenzék józan, meggondolt és okos! Mi angolok ezt annál is inkább kívánjuk, mert nemzetüknek őszinte, igaz barátjai vagyunk.

Lukács Emil.

Napi hírek.

— **Megnyílnak az iskolák.** Az egészségügyi bizottság tegnap ismét ülést tartott, melyen Dr. Sárvány Gyula főorvos felolvasta jelentését. Szerinte a torokgyík járvány már teljesen szűnőfélben van, úgy hogy csak nagy ritkán fordul elő hetenkint egy-egy megbetegedés és javasolja az elemi iskolák szerdán e hó 14-én újból megnyithatók.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** Haidu megye közigazgatási bizottsága ma délelőtt a főispán elnöklésével ülést tartott, melyen a megye múlt havi ügyeiről szóló szakjelentések tárgyalattak. Az ülésen a többi között az alispán a m. közbizt. kitűnő állapotáról referált, a főmérnök az épült és építendő utakat ismertette. Az ülésen továbbá Galánffy kir. ügyész a megyebeli börtönökről kijelentette, hogy valamennyi tiszta, rendes és az egészségre ártalmatlan. Csánky Viktor tanfelügyelő iskolaügyekről referált, majd a környékbeli jegyzők olvasták fel jelentéseiket, mire az ülés tizenkét órákor véget ért.

— **Érdekes felelkezés.** Érdekes és a maga nemében szokatlan fellelkezést küldött ma le a belügyminiszter. Szentpály B. dr. ker. orvost szabadsága ideje alatt a polgármester dr. K. Szalay Béla tb. ker. orvossal helyettesítette, a ki Szentpály teendőit ma is lelkiismeretes buzgósággal végzi. A polgármester ezen intézkedésére nem nyugodott bele dr. Széll Kálmán tb. kerületi orvos és felelkezést jelentett be, melyet felterjesztettek a miniszterhez. A belügyminiszter a felelkezést azzal küldötte vissza a tanácshoz, hogy bírálja el a közigazgatási bizottság, van egész valami josultsága a Széll Kálmán felelkezésnek.

— **A Kisfaludy Társaság a Csokonai-körhöz.** A százados Csokonai ünnep

iránt szokatlan érdeklődést tanúsít a legelső szépirodalmi intézet a Kisfaludy társaság a mint azt a Géresi Kálmán Csokonai-köri elnökhöz küldött levél is bizonyítja, mely a következő:

Nagyságos Elnök Ur!

A Kisfaludy-társaság őszinte köszönettel vette a debreceni Csokonai-kör szíves meghívását a Csokonai halálának százados évfordulója alkalmából tartandó országos ünnepélyre. Társaságunk, mely legközelebbi ünnepélyes közgyűlésén maga is igaz kegyelettel ünnepli meg a halhatatlan költő emléket, örömmel fog megjelenni a szép ünnepélyen, hol egy nagy magyar város ünnepli nagy fiát, ki nemcsak az övé, az ő dicsősége, hanem az egész magyar nemzeté. Kisfaludy-társaság hódolatát a nagy költő iránt azzal is kifejezni óhajtja, hogy a Csokonai-kör ünnepélyén tagjainak minél nagyobb számával kívánja magát képviseltetni. Társaságunk elnökén, Beöthy Zsolton és másodelnökén Berzeviczy Alberten kívül már eddig Alexander Bernát, Ferenczy Zoltán, Négyesy László és Radó Antal jelentették be megjelenésüket, de valószínűleg társaságunk tagjai közül még mások is csatlakozni fognak a küldöttséghez. Fogadjon Nagyságod kiváló tiszteletünk őszinte nyilvánítását. Budapest, 1904. december hó 5-én. Beöthy Zolt s. k. a Kisfaludy-társaság elnöke. Vargha Gyula s. k. a Kisfaludy-társaság titkára.

— **Titkári gyűlés a kereskedelmi miniszteriumban.** A kereskedelmi miniszter f. hó 17-ikére gyűlésre hívta össze a kamarai titkárokat. A gyűlésen, mely a miniszterium nagy üléstermében lesz megtartva s melyen résztvesznek az Orsz. Iparegyesület és az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet képviselői is, a következő főbb tárgyak kerülnek tárgyalásra.

1. A kisiparosok (szövetkezetek) részére a hadsereg börtönmű cikkeiből fentartott mennyiség felosztása.

2. A kamarai illeték nyilvántartásánál követendő eljárás.

3. Az országos kerületi és helyi tanonc- és segédmunka-kiállítások rendezése.

— **A társaságok virilis-joga.** A debreceni Keresk. Kamara felszólalt azon sérelmes eljárás ellen, hogy a törvényhatósági igazoló választmányok a közkereseti társaságok és társaságok tagjainak adóját nem akarják a virilis-jog megállapításánál beszámítani s ennek folytán az üzleti világ érdemes alakjainak egész sora kimarad a virilisek közül.

A Kamara felterjesztését a kereskedelmi és jogi szaklapok leközlötték s elismeréssel honorálták. Az érdekes kérdés körül élénk vita van megindulóban.

A „Magyar Kereskedők Lapja”-ban dr. Engel Sándor (Szeged) a következő fejtegetéseket fűzi a Kamara munkálatához:

A közkereseti társaság a jogtudomány mai álláspontja szerint nem jogi személy. A kereskedelmi törvény a közkereseti társaságok cég használatával különös (speciális) jogok függnek össze, de ezzel a törvény jogi személyt nem statuál.

A közkereseti társaság adója tehát nem egy külön jogi személynek, hanem a tagoknak együttes adója. Jogtalan és igazságtalan volna tehát, ha a társaság adója be nem számíthatnák.

Hogy azonban a közkereseti társaságot ennek adója révén valamelyik kijelölt tag képviselje a közgyűlésen, szintén nem helyes, mert egyrészt a közkereseti társaság nem lévén önálló személy, mint ilyen a törvényhatósági bizottság tagja nem lehet és így ott nem is képviselhető, másrészt pedig amint egyesek nem csoportosulhatnak, hogy adójuk együttesen vételessék számításba és az

az bizonyos volt: szórakozottságában ugyan is mindig megfellelkezett előadásairól.

Az is érdekes lehetett, mikor Senkenberg birodalmi tanácsos, vendéglőben kényeszerült étkezni.

A leves kegyetlen rossz volt.

— Bocsásson meg uram — szölt a szemben ülő vendéghez — feleségem már hetek óta beteg, azért oly komisz ez a leves.

A tanácsos ur elfelejtette, hogy ő maga is vendéglőben ebédel.

A lángeszű Kant felolvasást tartott, de mert az első sorban ülő hallgatók közül valakinek a kabátjáról egy gomb hiányzott, ez a dolog Kantot olyannyira szórakoztatta, hogy kénytelen volt fölolvását félbeszakítani.

Csuful megjárta az a generális, ki az udvari bálon szórakozottan nézett ki az ősi ködbe. Eszre sem vette, mikor a fejedelem hozzá közeledvén, megszólította:

— No hogy mulat, tábornok ur?

— Csak már az udvart vinné el az ördög. Mig az itt van, oly mereven megy minden...

Nagyon szórakozott lehetett az a tudós hölgy is, ki uri társaságban ez a se-füle-se-farka kérdést vetette föl:

— Mondja csak uram, vajjon azt a Cookot mindjárt az első utazása alkalmával agyonütötték?

Bizonyára szórakozott volt az a eseléd is, ki a vendégszoba fűtése alkalmával megkérdezte: hány személyre kell fűteni?

De még a szórakozottabb lehetett Lessing, a ki eselédje hűségét kipróbálendő, egy marék pénzt tett íróasztalára, hanem a pénzt megolvastatni — már elfelejtette.

Azok a tudósok: Non plus ultra!

Newton a mellette ülő hölgynek rózsás ujjáival akarta pipáját kipiszkálni.

Mikor pedig vacsoráját egyik barátja tréfából megette, Newton az üres tál előtt homlokára csap:

— Ejnye, el is felejttem, hogy már megvacsoráztam! — s nyugodtan ment vissza dolgozószobájába.

A bot és esernyő elhagyás is főként ssorakozott ember sajátja. Valamely hírlap apróhirdetéseit olvastam:

Egy gondolatokba mélyedt esernyő áll a kaszinó sarkában. Valószínűleg azon gondolkodik: ki lehet az ő szórakozott gazdája.

Az sem utolsó dolog, mikor a fiatal ember délben megesküdött, s estefelé már elfelejtette, hogy ő házasember.

Vagy aki kenyerét a tányérban fölprította s a hozzávett karmonádlit szalvétájára helyezte.

Vagy aki inni akart s pohár helyett a pástétomban markolt.

Vagy aki a zokogó özvegytől bánatos hangon kérdezte:

Es csak ez az egy férje volt?

Az egyszeri jó öreg plébános is megjárta, minden prédikációját a menyországgal végezte.

— A jó Uristen segítsen oda minket is. Amen.

Egyszer éppen Amánról predikált, aki maga jutott a másnak szánt akasztófára. A harangozó már gyújtotta a gyertyákat, a jó öreg tehát befejezte beszédét:

— A jó Uristen segítsen oda minket is. Amen.

Deák Antal.

ily csoportok nem jelölhetnek ki maguk közül egy-egy képviselőt, úgy nem tehetik ezt akkor sem, ha közkereseti társasággá egyesülnek és mint ennek tagjai együttesen fizetnek adót.

Egyébként a törvény csak személyes jogosultságot ismer és a képviselőt elvileg kizárja.

A helyes megoldás tehát az, hogy a közkereseti társaság adója bizonyos arányban a tagok javára számítassék. Az arány pedig csakis az egyenlőség lehet, vagyis az adó a tagok számának arányában számítandó az egyes tagok javára.

A befektetett tőke és a nyereségjutalék, mint a közkereseti társaság belső ügyei ugyanis az arányszámításra nézve nagyon bizonytalan alapot nyújtanának. De az egyenlő elosztás nemcsak ezen célszerűségi szempontból helyes, hanem jogi alapon is megindokolható.

A közkereseti társaság lényege, annak hitele stb. nem a befektetett tőkében rejlik, amely felett a tagok szabadon rendelkezhetnek és azt az üzletből bármikor kivonhatják, hanem a tagok korlátlan és egyetemleges felelősségében. Ez a korlátlan és egyetemleges felelősség, amely a közkereseti társaságot külső vonatkozásaiban jellemzi, minden tagra nézve kivétel nélkül egyenlőképp fennáll és a társaság adójának egyenlő arányban való elosztását teljesen indokolja.

A karácsonyi iparkiallítás megnyitása. Kedves ünnepély volt a karácsonyi iparkiallítás vasárnapi megnyitása. A kiázon megjelent, bizonyára feltette magában, hogy a hazai kézműiparnak mindig lelkes barátja lesz és megfogja becsülni azt a társadalmi osztályt, a mely nehéz, verejtékes munkájával a magyar iparnak mindég és mindenütt csak dicsőséget szerez. A vasárnapi nap a debreceni képesített iparosok ünnepe volt. A megnyitás délelőtt 10 órakor történt a városi tanács, az iparhatóság, a kereskedelmi- és iparkamara, a tanonciskolai igazgatóság képviselőinek és az érdeklődő közönség jelenlétében. A megnyitó beszédét Tóth Kálmán, az ipartestület elnöke tartotta, a közönség már az első napon zsufolásig megtöltötte a helyiséget. A kiállítás méltóságára még visszatérünk. A bíráló-bizottság tegnap este ítélte oda a kitüntetések, melynek eredménye a következő: *Ezüst érmet nyertek:* Boeska János lakatos-segéd Bartha Mihálytól. Bonyász János asztalos tanonc Szwarcz Vilmostól. Bori János szíjgyártó tanonc Nagy Lajostól, Kis Imre timár tanonc Kiss Imrétől, Nagy Lajos paszományos Schwarcz Armintól. *Bronz érmet nyertek:* Szabó Sándor aranyműves tanonc Kostya Jánostól. Szabó László csizmadia tanonc Csizmadia termelő szövetkezetétől. Medgyesy Lajos szíjgyártó tanonc Medgyesi Gábortól, Kálmán János papucsossegéd Kálmán Jánostól. Óz Géza esztergályos tanonc K. Tóth Sámuelától. Kovács Lajos lakatos tanonc Veréb Lajostól. Spira Géza faszobrász tanonc Spira Miklóstól. Tóth Kálmán cipész tanonc Kecskés Sándortól. Held Miklós cimfestő tanonc Kleinfeller Károlytól. Nagy Zoltán keztüis tanonc Nagy Andrásról. *Oklevelet nyertek:* Tarécki Imre Kovács tanonc Bőr Jánostól. Menyhárt Imre cipész tanonc Tóth Sándortól. Kovács Kálmán asztalos tanonc Kovács Sándortól. Zeke László csizmadia tanonc Zeke Lászlótól. Kovács Imre bádigos tanonc Sárossi Jánostól. Sárkány Ferenc bádigos tanonc Veszely Antaltól. Görög Antal lakatos tanonc Flegler Györgytől. Kanyuk János reszelővágó Csukás Lajostól. Gyeshó András magyar szabós-segéd Puskás Menyhértől, Szabó István kérés tanonc Papp Ferentől. Csukás András asztalos tanonc Vibirál Jánostól. Szikszai Jenő lakatos tanonc Piros Bélától. A kereskedelmi és iparkamara jutalom-díját kapták: Ligacs Agoston asztalos-segéd Sch-

vare Vilmostól 20 koronás aranyat. Metzinger József szíjgyártó-segéd Nagy Jánostól 10 koronás aranyat. László Ferenc asztalos tanonc Dinnyés Gyulától 10 koronás aranyat. Macskási lakatossegéd M. A. V. gépjavitó műhelyéből 10 koronás aranyat.

Betegszállító kocsis beszerzése. A mentőegyesület felállítása — habár alap van rá — még mindig késik. De ha mentőegyesületünk nincs is, egy betegszállító kocsis beszerzése halaszthatatlan. A mai tanácsülésen szóba is került az ügy abból az alkalomból, hogy bejelentették Koch testvérek adományát, ki 104 koronát adott egy mentő kocsis céljaira. A tanács az adományt köszönettel vette, de miután abból az összegből nem lehet egy mentőkocsit beszerezni, elhatározták, hogy az összeget kipótolva ideiglenesen egy tisztességes betegszállító kocsi gondoskodnak és megbizta a főorvost, tegyen sürgősen jelentést, mibe kerül egy betegszállító kocsis.

Vasutmegnyitás a közelben. Ma d. e. 9 órakor kezdődött Nyiregyházán a Vásárosnaményig terjedő új vonalrész műtanrendőri bejárása, amelyen Debrecenből hivatalosan részt vettek: Tolnay Kornél üzletvezető, Erics Ernő főfelügyelő, Berényi Lajos és Laszallner Kálmán felügyelők, dr. Bárdossy Gyula titkár, akik meg a tegnap esti vonattal elutaztak Nyiregyházára, hogy ott a kereskedelmi miniszter képviselőjével s a bizottság többi tagjaival találkozzanak. A hivatalos jellegű első vonat d. u. 2 órakor érkezett be a végállomásra — Vásárosnaményba, ott a bizottság az elfogyasztott frissítők után visszatért Nyiregyházára, a hol aztán gazdag lakoma várta a bizottságot s a város és vármegye meghívott előkelőségeit. A debreceni üzletvezetőség részéről közreműködők éjféltől jönnek haza külön vonaton.

A nőegylet és a népkönyha. A városi tanács mint ismeretes, a népkönyha helyéül a Csicsogó kocsma jelölte ki. A tanács ugyanakkor megkereste a nőegyletet, ez évben is vállalja el a népkönyha vezetését és felügyeletét. A nőegylet a megkeresésre válaszolt a tanácsnak. Kéri a tanácsot helyezze hatályon kívül határozatát, mert a Csicsogó kocsma helyisége a távolság miatt nem alkalmas a népkönyha céljaira és a nőegylet nem képes a kellő ellenőrzést gyakorolni. A nőegylet azonban, ha a tanács ragaszkodik ahhoz, hogy a volt Csicsogó kocsmában legyen a népkönyha, ez évben is hajlandó a népkönyhát vezetni és arra felügyelni, ha a város minden délelőtt egy fogatot bocsájt a nőegylet rendelkezésére, a melyen a felügyeletet gyakorló hölgyek kimehetnek. Végül azt kéri a nőegylet, ha lehet a Darabos-u. 46. sz. házban legyen a népkönyha. A városi tanács Veesev Imre főjegyző elnöklésével mai ülésén határozott végkép a felett, ez évben hol legyen a népkönyha. Hosszabb vita után azt határozták, hogy ez évben a népkönyha helyiségéül, miután ez évben már lehetetlen a volt Csicsogó kocsmát a célnak megfelelően átalakítani, a Darabos-u. 46. sz. házat bérelje ki és egyben utasítja a mérnöki hivatalt, hogy a volt Csicsogó kocsmát a jövő télire úgy alakítsa át, hogy ott a rendőrállomás a népkönyha és hajléktalanok menhelye elhelyezhető legyen.

Rabsegélyző-egyleti választmányi gyűlés. A rabsegélyző-egylet választmányi f. hó 15-én d. u. 5 órakor a törvényszéki palota esküdti várakozó termében gyűlést tart, melyre a tagokat személyenként meghívtam. A gyűlés főtárgya az érkezett államsegély felhasználásának ügye leendő. Van szerencsém a választmány tagjait a gyűlésre itt a nyilvánosság előtt is meghívni. Debrecen, 1904. december hó 11. Csiky Lajos rabsegélyző-egyleti titkár.

A bábaképző intézet építésének bajai. A bábaképző intézet építését a városi tanács Ungár Mór miskolci vállalkozóra bízta azzal a kikötéssel, hogy az építésnél debreceni munkásokat köteles alkalmaztatni. A vállalkozó ennek a határozatnak meg is akart felelni, de sehogysem tud, mert a kö-

művesek nem akarnak dolgozni és akik pedig dolgoznának, azokat a többiek megakadályozzák. Ilyen körülmények között a vállalkozó kénytelen a határozattól eltérőleg idegenből munkásokat hozatni. Erről tett jelentést a vállalkozó a tanácsnak. A tanács ma a jelentést azzal vette tudomásul, amennyiben a debreceni kőművesek nem akarnak dolgozni, nem tesz az ellen kifogást, hogy idegen munkásokat alkalmazzon.

Szaj- és körömfájás a megyében. Az állatorvosi hivatal jelentése szerint az állategészségügy a megyében kedvezőtlen. Míg Püspökladányban a hasított körmü állatok között megszűnt a szaj- és körömfájás, addig a veszedelmes kor szörványosan lépett fel Hajdusámsonban, valamint Hajdúhadházon, Hajdúböszörményben, Egyeken és Tiszacsegén. A vész terjedésének megakadályozására minden óvintézkedést megtettek.

Brutális férj. Évek óta hitetlenül élnek együtt Tóth Lajos napszámos meg Fehér Mária. A vadházasságban élők közt mindig sok volt a perpatvar és az asszonyt bizony gyakran megverte Tóth Lajos. Tegnap is mikor hazament, pipájával úgy febeverte néhányszor az asszonyt, hogy ez sebekkel megrakodtan, véres fejjel ment panaszt tenni a rendőrségre. Tóth ellen megindították az eljárást.

Zene a képtárlaton. Ma délután a városháza nagytermében elhelyezett képkiallításon zene lesz.

Gázkészítés magyar szénből. A városi közgyűlés nemrég olyan határozatot hozott, hogy a hol lehet, mindenben a magyar ipar a magyar gyártmányt pártolja és egyes vállalatoknál is amennyire az lehetséges, magyar terméket használjon fel. A világi-tási bizottság eme hazzias határozat folytán elhatározta, megkísérli, nem e lehetne ép oly jó minőségű gázt készíteni magyar szénből, mint a porosz szénből. A légszuszgyár ez irányban tett is kísérletet, mindenféle magyar szenet hozatott és a mult hetekben, abból igyekezett a légszusz előállítani. Az eredményről ma tett jelentést Körner tanácsnok a tanácsnak. Az eredmény — sajnos — nem kielégítő, mert a magyarszénből nem lehet, jó világító légszusz előállítani.

Novemberi adók. A mult hónapban — mint a pénzügyigazgatóság jelenti — állami egyenes adó címén 310,601 korona 93 fillért fizettek be Hajdúvármegyében. A mult év novemberében 130,107 korona 99 fillért fizettek be állami egyenes adó címén és így az államadó ez évben 180,433 korona 94 fillérral gyarapodott a követelése. Ezzel szemben a mult havi adóhátralék 677,873 korona és 29 fillér, 1903 november havában 1,161,733 korona 68 fillér volt. Tehát 483,860 koronával vesz be többet az állam most hátralék címén mint tavaly.

A siketnémák karácsonyfája. Mint a mult esztendőben, úgy az idén is egyszerű karácsonyi-ünnepet rendez a siketnémákat gyámolító egyesület védettjeinek, a siketnémáknak. Az egyesület ez uton is felkéri mindazokat a nemesszívű embertársakat, a kik a siketnémák öröméhez is hozzájárulni szivesek akarnak lenni, juttassák azt az intézet igazgatóságához, vagy pénztárosához. A karácsonyfa-ünnep idejét később fogjuk közölni. Ez ünnepen különben mindenkit szivesen lát az egyesület.

Karácsonyi ajándékoknak legal- kalmassabb esinos kivitelű családi dobozos levélpapírok asztali- írő-készletek, bőrírőajzatok, olaj és vízfestészeti dobozok, díszlámpaernyők, fatörzsre festett falidíszek, Angol és Solingeni zsebkések egyedüli dus választékban őső árakban Pongrácz Géza papíruraktárában Bika szálloda mellett.

LETZTER JOZSEF fényképészeti-festészeti és fényképnagyítási műterme Piac- utca 44. dr. Ujjalussy-ház. Allandó fénykép- kiallítás a műterem kapubejáratajánál levő ki- rakatban.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Kedden, másodsor Aldozati bárány.
Bohózat.
Szerdán, Görög rabszolga. Operett.
Csütörtökön, Heidelbergi diákélet. Színmű.
Pénteken, Enyingi török Bálint.
Dráma.
Szombaton, Tücsök. Életkép.
Vasárnap délután Falurosza. Nép-színmű.
Este először Emigráns. Színmű.

* **Színházi hírek.** Kedden kerül másodsor színre Walther és Stein 3 felvonásos bohózata, Az áldozati bárány. Szerdán lesz a reprise Sidney 3 felvonásos operettjének A görög rabszolgának. Az operett főbb szerepeit Rózsa Lili, Krémerné Lili, Rományi Mária, Mezei Andor, Krémer Jenő, Havasy Szidi és Szilágyi Aladár játsszák. A színház legközelebbi ujdonsága Kemechey Jenő Az emigráns című 3 felvonásos színműve lesz, melyet vasárnap este mutatnak be. Hálás szerephez jutottak a darabban Jeszenszkyné Menszáros Margit, Szabó Irma, Sebestyén Géza, Iványi Antal, Krémer Jenő, Palágyi Lajos, Csiky László és Faragó Odön.

* **Hogyan érintkezik egy önértékes szinigazgató a tagjaival?** Janovics Jenő már buzgón szervezi társulatát, hogy kincses Kolozsvár városában Thália folkent papjaként nemes kulturmissiót teljesítsen. A minap megjelent a napiparancsokat közlő fekete táblán az igazgató értesítése, hogy mindazok, akik a kolozsvári szerződésre igényt tartanak, ezen szándékukat három nap alatt írásban jelentsék be nála. Hozzátette még a direktor, hogy csak azon tagok fognak tőle választ nyerni, kiknek szolgálataira reflektál, a többiek ellenben nem.

Az igazgatónak ezen, bizonyára csak tulságos elfoglaltságára visszavezethető szükkeblúsége a tagjaival való írásbeli érintkezésben, arra indította a társulat egyik szellemes tagját, hogy megkérje a direktor urat, miszerint — tekintettel az igazgatónak a bokros teendőik folytán nagyon is kimért idejére, — saját ajánlatának elfogadása esetén piros szegfűt, ellenkező esetben fehér szegfűt, végül pedig alkudozásoknak szükséges esetén chrysanthemumot tűzzön a gomblyukába.

Ha a társulat többi tagja követi e példát, úgy Janovics igazgató nemsokára elszokik a szentírás szerint is öle betűk használatától és helyettük a jelekkel való megértetés módjával fog élni. A direktor ugyanis a hozzáérkezett ajánlatok szorgos és lelkiismeretes átnézése után egy meghatározott napon a következő sokat jelentő tolettben fog megjelenni egybegyűlt társulata előtt:

Magas kürtő kalap (érsd: édes primadonna boldogítson mást.)
Császárkabát selyem hajtókéval (drámai hősnőm, szerződteséről még beszélünk.)
Bárony mellény (tárt karokkal várom önt nagynevű jellemzésézem.)
Pepita nadrág (fel is ut, le is ut, kedves komikusom.) stb.

* **Áldozati bárány.** Bemutató előadás. Minden német élclapnak megvan a maga professora, akivel már mindent megtétettek, mindent elmondottak, amit csak egy bikatürelmű, feledékeny és a butaságig naiv német professzor megtehet és elmondhat. Walther és Stein urak talán úgy okoskodtak, hogy a mi szabad az élefaragóknak, az szabad nekik is, és ha mások száz és ezerszer szüntetlenül variálhatják a helyzeteket és a szavakat, miért ne találhatnának ki közös erővel egy új módszert, amelynek segítségével ugyanazon eszközökkel bár, de más, — rájuk nézve kedvezőbb — eredményhez jussanak. A német professzor élcekkal ugyanis annyira jóllakot már mindenkinek, hogy a csömör az új és mindegyre higabb szószban feltálat sületlenségek iránt az ifjabb nemzedékekkel ugyszólván veleszületik. — Érthető kíváncsisággal vártuk tehát a vasárnap esti bemutatót, amelyen a közismert pápaszemes professzor ur kiszáradt fájáról sárga őszi levél módjára lehullván, a világot jelentő deszkákra esett, hogy itt is megzavarjon és felforgasson mindent, ami csak utjába esik. — Szóval a professzor ur

Bárány Ottó (Faragó) tanár ur képében, mint szeretetreméltó nagybácsi, lemondó levele dacára megjelenik Bodó Péter (Csiky) házában, összes rekvizitumjaival s magától értetődik, hogy a lehető legrosszabbkor. — A völegény, Varasdy Elemér (Palágyi) ugyanis kevéssel a tanár ur megjelenése előtt szintén váratlanul betoppanó Miss Vandát (Rományi Mária) egy csinos műlovarnót — régebbi barátójét — elnémitandó, őt, mint Bárány tanár ur nejét mutatja be a menyasszonyának (P. Menszáros M.) jövendőbeli anyósának (Arday Ida) és az egybegyűlt társaságnak. A helyzet felette kompromittált, mert a gondos mamát és az árgusszemű Kutykuruty kisasszonyt (Püspöky Rózsi) csak az imént békítette ki a derék ifj. Bodó Janosi (Iványi), akit a völegény multjának — felderítésére küldtek volt el az asszonyok, azzal, hogy Elemér sokrendbeli ballépéseinek bizonyítékait — egy kis mulattató kapacitáció után — eltünteti, s a völegényt, mint az ideális és erényes férfiak mintaképét, a jövendőbeli anyóssal kibékíti. A képtelenül feje tetejére állított helyzetet az igazi Bárányné megjelenése még bizonyodottabbá teszi, akit mint a várt házikisasszonyt mutat be a kétségbeesett völegény. A szelidlelkű professorné (Jeszenszkyne) felvilágosítottván a helyzetről, Elemér boldogsága érdekében megnyugszik a sorsban s végig játsza nehéz szerepét, melynek során újabb és újabb összeütközések és félreértések állanak elő. A második felvonás tartalmát nehéz lenne leírni, olyan khaosz az, amilyent csak egy ötajtaju szobában éjnek idején elképzelni lehet. — Végre is minden kislül és a letört professor ur megesküszik, hogy lakodalomra többet el nem megy, a völegény becsületén esett csorbát pedig ketten, — Janosi ur, — valamint Nagy Sándor (Szilágyi) ur igyekeznek kiküszöbölni, ami sikerül is. Az előadás gördülékeny volt, bár az utolsó felvonásban a kimerültség a szereplőkön is meglátszott. A szép számban egybegyűlt közönség különösen sokat tapsolt Faragónak és Iványinak, a kik hálás szerepeiket dícséretre méltó igyekezettel juttatták érvényre, bár egyes szójátékaikat, melyekkel csak a felsőbb régiókban értek el hatást, azonban alant sokat rontottak, még ha írva vagyon is, bátran kihagyhatnák. Ha figyelembe vesszük, hogy nemcsak a közönség, de maguk a szereplők is nagyon jól mulattak, úgy konstatálnunk kell, hogy a darab sikert aratott. Véleményünk szerint azonban ha már elő kell is adni az ilyen helyzet keresményeket, kár megmagyarosítani őket, már csak azért is, mert idegen személynéveket olvasva-hallva, legfeljebb azt mondanánk végezetül: de bolondok is azok a németek!

Sic.

TAVIRATOK.

Képviselő és főispán afférje.

Veszprém, dec. 12. A megyei közgyűlésen ma nagy megdöbbenést okozott Óváry Ferenc országgyűlési képviselő, ki beszéde során az elnöklő Kolosváry főispánt alispán korából eredő hűtlen kezeléssel vádolta és legazemberezte. Kolosváry főispán tüstént provokáltatta Óváryt.

Port-Artur elesett.

Páris, dec. 12. Az orosz nagykövetséghez igen közel álló személyiség e pereben, mint kétségtelen hírről, arról értesül, hogy „Port-Artur“ elesett. A balti flotta utját feladja. A hirt itt nem hozták nyilvánosságra. Az idevaló ujságok még nem értesültek róla.

Széll Kálmán mandátuma.

Szentgotthard, dec. 13. Itt tegnap jelelő értekezletet tartottak, amelyre nagy tömegben jelentek meg a kerület választói. Beszédet mondtak dr. Schaffer Imre ügyvéd, dr. Berger Máté plébános stb. mely után dacára annak, hogy az elnökséghez bizalmas értesítés érkezett, amely szerint Széll a mandátumot nem vállalja, az értekezlet egyhangu lelkesedéssel Széllt jelölte, miáltal egyhangu megválasztása biztos. Az elnök indítványára táviratot intéztek Széll Kálmánhoz.

A japán-orosz háború.

London, dec. 12. A Daily Telegraph jelenti Tiencsinből: A Mukdennél lévő orosz hadsereg most hir szerint 400,000 főt számlál. Ebből 40,000 fő a lovasság. A japánok semleges területen tevéket vásárolnak. Kinesunál 2000 japán szállott partra. Azt hiszik, hogy az arra vall, hogy a japánok mozgó hadoszlopot akarnak kibocsátani a tielingi hátulsó összeköttetések ellen. Japán hivatalos adatok szerint a Port-Artur támadásánál előfordult veszteségek okt. utolsó napjaiban 3000 halottat és 10,000 sebesültet tettek, míg az utolsó támadások veszteségei még lényegesen nagyobbak voltak.

London, dec. 12. A Daily Mail jelenti Tokióból: Nem hivatalos jelentések szerint 5-én éjjel japán torpedónaszádok megtámadták a Szebasztopol páncéloshajót a portarthuri kikötő bejáratában. A támadás eredményét nem tudják. Hir szerint a kikötő bejáratán kívül orosz torpedózúzó állnak. Több ágyunaszád erősen meg van rongálva.

London, dec. 12. A Daily Telegraph jelenti Sanghaiból: Pekingi hírek szerint — három napos kemény ütközet után az oroszok visszavonultak a Hunho déli partjára. A negyedik napon a japánok hir szerint támadólag léptek fel. Mukden állomásnál nagy zavar van. Ezekkel szemben a Reuter-ügynökség azt jelenti Mukdenből, hogy a helyzet változatlan, csak néha fordul elő könnyebb tüzelés csapatváltozások alkalmával.

Az osztrák helyzet.

Bécs, dec. 12. (Saját tudósítónktól.) Körber tegnapi audienciája a helyzetben nem okozott döntő változást. Csak arról lehetett szó, hogy a képviselőházat már most feloszlássák-e, vagy újév után összehívják még egyszer. Egyelőre Körber nem mond le, mert az uralkodó meg akarja várni a magyar politikai helyzet tisztázódását. Ha Tiszának sikerül rendet csinálni, akkor újév után az osztrák parlamentet újból összehívják, de ha a magyar képviselőházat szétosztatják, — Ausztriában is választások lesznek.

A finn alkotmány.

Helsingfors, dec. 12. Az országgyűlés papi tagjai ma kérést nyújtottak be, melyben az 1903. február 15-iki, a finnországi államrend és közbéke fentartására vonatkozó törvény és az 1904. január 3-iki rendelet eltörlését kérik. Utóbbi szerint a kiltott polgárok politikai és polgári jogaikat elvesztik.

Khuen Bécsben.

Bécs, dec. 12. Khuen-Héderváry gróf 5 felsége személye körüli miniszter tegnap délután ideérkezett.

Syveton halála.

Páris, dec. 12. Hivatalosan megállapították, hogy Syveton öngyilkosságot köve-

tett el, Mostoha leányával szerelmi viszonyt folytatott, a mit annak férje megtudott és es bosszút esküdtött Syveton ellen,

A Nobel-díj nyertesei.

Stockholm, december 11. A Nobel-díjak kiosztása után tegnap este lakoma volt, a melyen 200-an vettek részt, köztük a tióndörökös, Károly és Jenő hercegek, Ingeborg hercegnő és hárman a Nobel díjjal ki-tüntetettek közül és pedig gróf Raleigh, sir William Ramsay és Pavlov tanár mindannyian nejeikkel. A Nobel-intézet alelnöke, Moerer gróf német nyelven pohárköszöntőt mondott Pavlov tanárra, Pelterson tanár angol nyelven sir Ramsayra, Haselberg tanár Baleigh lordra latin nyelven. A pohárköszöntők sorát Airsin zárta be Mistrala és Ecchegeairra mondott pohárköszöntőjével.

Kuroki meghalt?

London, Egy csifui távirat szerint Kuroki meghalt. Helyébe Tasznovó herceg, a mikádó fivére lesz a fővezér.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, december 12.

Buzakinálat mérsékelt, vételkedv gyöngye Nyugodt irányzat mellett 18,000 métermázsza került forgalomba változatlanul tartott áron. Egyébb gabona neműek változatlanok Idő: borus.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Esküdtársi tárgyalás.** Két nő állott ma súlyos büntől terhelve a debreceni polgári bíróság előtt. Szörnyű a vád ellenük és maga az ügy oly titokzatos, hogy annak szövevényes szála, melyet az ügyészség iparkodott kibogozni, juttatták a két nőt a vádlottak padjára. Ez év augusztus 30-án Hajduböszörményben egy tanyai mély kútban megtalálták Cs. Tóth Pálné holttestét, melyen hétlősebb volt. A csendőrség kutatni kezdett a relytélyesnek látszó ügyben és a gyanu a tett elkövetésére a szomszéd tanyán lakó Z. Fekete Imréné, ennek nevelt leányára a 15 éves Fülöp Julira és Cs. Tóth Pálra, a férjre irányult. Cs. Tóth P. ugyanis szerelmi viszonyt folytatott Z. Fekete Imrénével aki a vád szerint revolverrel agyonlőtte vetélytársát és holttestét Fülöp Julival együtt szekéren egy távoleső kúthoz szállították, oda beledobták. Cs. Tóth Pál ellen az ügyészség időközben megszüntette az eljárást, mert az a tett elkövetésekor Debrecenben tartózkodott. A két nő ellenben a vádlottak padjára került és ügyükben tegnap kezdte meg a törvényszék Oláh Miklós elnöke alatt a tárgyalást. A védői tisztet Dr. Kardos Samu és Olchváry László ügyvédek látták el. Feketéné kihallgatása során tagadta a tett elkövetését, tagadta azt is, hogy neki szerelmi viszonya lett volna Cs. Tóth Pállal. Igaz ugyan, hogy szekeret hajtott végig a tanyán, a melyen Fülöp Julis is rajta ült, de a szekéren buzát vitt. Fülöp Julis az egész dologról semmit sem tud, esupán azt állítja, hogy azon a szekéren, melyen a vád szerint a holttestet szállították, rajta ült és azt hiszi, hogy buzát vittek. A vádlottak kihallgatása után Cs. Tóth Pál jött sorra, kinek tanuként való kihallgatását Dr. Kardos védő határozottan ellenezte azért, mert a büncselekmény értelmi szerzőjének őt tartja, kéri ellene a vizsgálat kiegészítését és a tárgyalás elnapolását. A bíróság erre vonatkozólag úgy döntött, hogy a bizonyítás kiegészítésének elrendelését felfüggeszti addig, míg az összes 32 tanut kihallgatja, a tárgyalást pedig nem napolja el. Védő emiatt semmisségi panaszt jelentett be. Cs. Tóth Pál kihallgatása során azt állítja, hogy neki volt viszonya Feketénével, de azt ezelőtt 8 hónappal, mikor megönsül felbontotta. Az egész ügyről közvetlen tudomása nincs, mert akkor nem volt otthon.

A tárgyalást ma folytatják, mely leg-alább három napot vesz igénybe.

Jövöheti bünügyi főtárgyalások.

13-án kedden főtárgyalások Kovács János s társa ellen, — lopásbüntette. Juhász Mihály s társa ellen, — pénzhamisítás vétsége. Ozsváth András ellen, — lopás büntette. Szabó Julianna ellen, — lopás büntette. Darai Sándor ellen, — lopás büntette. December hó 14-én szerdán főtárgyalások. Bedözs Dániel ellen, hatóság elleni erőszak büntette. Palatin János s társa ellen, — hamisvadás vétsége miatt. Tolvaj József ellen, — sikkasztás büntette. December hó 16-án pénteken főtárgyalás. Balázs József s 2 társa ellen, lopás büntette. Gajdán Imre ellen, — hatóság elleni erőszak büntette. Ungvári János s társa ellen, — lopás büntette. Babosán János ellen, — sikkasztás büntette. December hó 17-én szombaton esküdtársi főtárgyalás. Szémán István ellen, — halált okoz. testisértés büntetteért.

Ifj. Bodó Janosi erdészgya-

kornok — — — — — Iványi Antal.
Varasdy Elemér, mérnök Palágyi Lajos.
Nagy Sándor — — — — — Szilágyi Aladár.
Hilda, leánya — — — — — Szabó Irma.
Kutykuruty Inocencia — — — — — Püspöki Rózsi.
Bárany Ottó tanár — — — — — Faragó Odón.
Lucza neje — — — — — Jeszenszkyne Irén.
Bilinszky Vanda, műlovarnö Rományi Mária.
Eörley Andor — — — — — Csontos Gyula.
Ferenc, inas. — — — — — Virágháti Lajos.

Történik napjainkban, Bodó birtokán.

Kezdeté 7 és fél órakor.

Városi színház.

Folyó szám 85.

Bérlet (c)

Debrecen, kedd, december hó 13-án:

Az Áldozati bárány.

Bohózat 3 fetvonásban. Irta: Walther O. és Stein L. Fordította: Dr. Komor Gyula.

SZEMÉLYEK:

Bodó Péter nagybirtokos Csiky László.
Konstancia neje — — — — — Arday Ida.
Adél leányuk — — — — — P. Menszáros M.

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél
Debrecen, Kistemplombazár

megkezdődött a

Karácsonyi vásár

Minőségben kifogástalan jó árak kerülnek eladásra leszállított

árak mellett.

Első kézből a gyárban vásárol Ön olcsón legjobban!
Első magyar villamcs erőre endezett hangszergyárban

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákézi javító, árogozó és hangfokozó gerenda feltalálója.

BUDAPEST, II., LANCHID-U. 5. SZ

Ajánlja saját gyárában készült, általános elismert különleges cialitás) fa-, réz-, fuvó és vonós hangszereit, cimbalmokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedük. 3,—, 4,—, 5,—, 6,—, forinttól feljebb a legjobb felszereléssel.

Hangfokozó gerenda mely által bármely hegedü vagy gordonka sokkal jobb, erősebb és lágyab hantgot nyer (biztos siker); hegedübe javítás 4—frt.

TÁROGATÓ.

rózsafából, ujezüst billentyüvel és iskolával, 30,—frttól feljebb Harmoniumok világhírű legjobb gyártmány 65.—frttól feljebb

Zenekarok teljes elszerelese, előnyös feltételek mellett uányos árban, elismert jó minőség. a hadsereg és a leg-obb katona zenekaroknak szállítója vagyok.

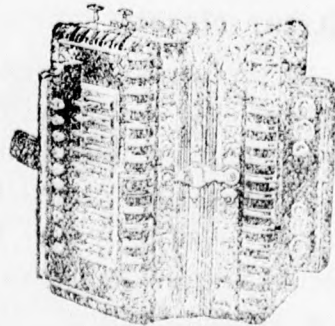
Harmonikák, legjobb, erős elpusztíthatatlan hangokkal, 2 50-3.—, 4,—, 5,—forinttól feljebb. különleges acél hangu hangversenyharmonikák saját minták.

Javitárcsk az összes hangszereken különleges szakszerű pontossággal, jutányos árban eszközöl-tenek.

Kezesség minden egyes hangszernél.

Kivitel nagyban és kicsinyben

Aranyozék minden hangszernél kivá-
nára ingyen és bérmentve
küldeték.



!!! Nyavalyatörés !!!

Ki a nyavalyatörés, göros, és más ideg állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen bérmentve kapható a hatyu szabad gyógyszerárban.

PLOMBUS New-York, 104. E. 106. Str.

PLOMBUS!

250.000 hálairat 1 év alatt!

Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
büzösszáj

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer ezen kínos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus”-szal mindenki maga plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

Plombusne hiányozzék egy háznál se az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja: a nyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség neto vábbja!

Ára egy adagnak, mely 5—6 odvas fogra elegendő, használati utasítással 2 korona, 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bárhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képvisellettől, melynek címe:

„Plombus” szétküldés. Pászto Heves-me.

KUGLER CZUKORKÁK

eredeti csomagolásban kaphatók

Hegedüs és Sándor
előbb László Albert és Társa

cégüél

Debrecen, Kossuth-u. 11.

**Zádor Lajos**

divattermében december 31-ig ritka alkalmi bevásárlás női divatcikkben.

finom gyapju szövetek, selymek diszek, **női felöltők**, blousok, szörme boak és karmantyuk rendkívüli leszállított árakban, mult évi cikkek minden árban kiárusittatnak.



Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR

Mindenütt kapható.

Karácsonyi és ujévi ajándékok

Telefon 296

bevásárlására ajánlja

Telefon 296.

CSÁTHY FERENCZ

könyv-, zenemű- és papirkereskedés

Debrecen, Egyháztér 2., a nagytemplomnál.

Dusan berendezett raktárát. ifjusági iratok, képes könyvek és díszművek, imakönyvek

idegen nyelvben is újabb és legkedveltebb zeneművek különféle dísz levé'papirok dobozokban, képes levelezőlapok és albumok, ugyszintén lo mbfűrészeti mintákat is a legnagyobb választékban

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek.

10.000 kötetből álló magyar és német kölcsönkönyvtár.

Fenáll 22 éve

Legmagasabb helyről
kitüntetve 1890 ben.

Legnagyobb Legrégibb és Legszolidabb
órás ékszerész üzlet Derecenben

a Löfkovits Arthur é

FőPiac a posta mellett

MENYASSZONYI ÉKSZEREK ÉS KELENGYÉK

Legolcsóbban legizlésteljesebben szállittatnak. Magnagyobbított aranyműves és vésnöki műhelyeimbe minden javítás átalakítás és új minta legmegbízhatóbban és legolcsóbban vitetik ki.

Allami ezüst érem.

II. Vilmos német császár által kitüntetve
1901. ben.

Karácsonyi és Újévi Ajándékok

legnagyobb választékban kaphatók.

HEGEDÜS és SANDOR

előbb László Albert és Társa könyv és papírkereskedésében.

Kossuth-u. 11. sz.

Régi piac utcai helyiségünkben feltűnő olcsó árban árusítunk el felmaradt könyveket képeket és zeneműveket

Millenium telep. Nagyósz.



Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, is mely szőlőiskola állami segéllyel és állami felügyelet mellett létesült.

Legolcsóbb és legjobb szőlőoltványok.



Riparia portalison Rizling, Furmint, Rakszőlő, Kövidinka, Szlankamenka Burgundi, Kadarka, Muskotájok, chasslák stb. stb. fajokból

RENARD JÁNOS-nál, Nagyósz (Torontálmegye).

Arjegyzék ingyen

ÁLLAM-SORSJEGYEK

Főnyeremény 200.000 kor.

1 DARAB 4 KOR.

Húzás december 15-én

Kapható a Debreceni Ipar és Kereskedelmi Banknál.

A legjobb arc-
szépítő szer a

SERAIL-ARCZENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden artalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Kitűnő toillett szappanok a kenőcs használatához

Epe-szappan.

Serail-creme. nappali használatra

Serail-puder. Kiváló finom arcpor három színben, fehér, rózsás és krém

1 doboz ára 1 korona.

Szerail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Jóna és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYAS** gyógyszerész Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely
ára 70 fillér

A virágkedvelő közönség figyelmébe.

Van szerencsén a. n. é. virágkedvelő közönség becses tudomására hozni hogy virág üzletemben egy új virágkötőt szerződtettem, ki bel és külföldi nagyvárosok elsőrangú virág termében volt alkalmazva. Legmodernebb koszorukat, virágcsokrokat, oly művészettel és gyorsan állít elő, hogy virág termében bármilyen nagy és finom megrendelést felválalhatok. Főtörekvésen odairányul, hogy nem kimélve semmi áldozatot, üzletemet a legelső fővárosi virágüzletek színvonalára emeljen és nagyrabecsült vevőimnek alkalmat nyujtsak arra, hogy finoman készült csokrokat kaphasson.

Paczelt János.

műkertész.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és a csomagolására kiváló gond fordítottatik, legszolidabb és legolcsóbb árak mellett.